

Convenție asupra relațiilor personale care privesc copiii

Strasbourg, 15 mai 2003

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei și ceilalți semnatori ai Convenției asupra relațiilor personale care privesc copiii, denumită în continuare Convenție,

având în vedere dispozițiile Convenției europene asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, adoptată la 20 mai 1980 (STE nr. 105),

având în vedere dispozițiile Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii și ale Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării cu privire la răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor,

având în vedere dispozițiile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1347/2000 din 29 mai 2000 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești asupra copiilor ambilor soți,

recunoscând că, așa cum a fost prevăzut în diferite instrumente juridice internaționale ale Consiliului Europei, precum și în art. 3 al Convenției Națiunilor Unite privind drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989, interesul superior al copilului este un considerent primordial,

fîind conștiente de necesitatea de a adopta noi reglementări pentru ocrotirea relațiilor personale dintre copii și părinții lor, precum și cu alte persoane care au legături de familie cu copiii, conform protecției asigurate de art. 8 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la 4 noiembrie 1950 (STE nr. 5),

având în vedere art. 9 al Convenției Națiunilor Unite privind drepturile copilului, care prevede dreptul copilului separat de unul sau de ambii săi părinți de a întreține relații

personale și contacte directe regulate cu ambii părinți, exceptând situațiile când acestea sunt contrare interesului superior al copilului,

având în vedere dispozițiile alin. 2 al art. 10 din Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului, care prevede dreptul copilului ai cărui părinți locuiesc în state diferite de a întreține în mod regulat relații personale și contacte directe cu cei 2 părinți ai săi, cu excepția unor circumstanțe excepționale,

conștiente de oportunitatea de a recunoaște nu numai părinții, ci și copiii drept titulari de drepturi,

convenind, în consecință, să înlocuiască noțiunea de "drept de vizită privind copiii" cu aceea de "relații personale privind copiii",

având în vedere dispozițiile Convenției europene privind exercitarea drepturilor copiilor (STE nr. 160) și dorința de promovare a măsurilor care să-i poată ajuta pe copii în cadrul problemelor privind relațiile personale cu părinții și cu alte persoane care au legături de familie cu copiii,

fiind de acord să recunoască nevoia copiilor de a întreține relații personale nu numai cu cei 2 părinți ai lor, ci și cu anumite alte persoane care au legături de familie cu copiii și importanța pentru părinți și pentru aceste alte persoane de a rămâne în contact cu copiii, sub rezerva protejării interesului superior al copiilor,

constatând necesitatea promovării adoptării de către state a unor principii comune în ceea ce privește relațiile personale privind copiii, în special pentru a facilita aplicarea instrumentelor internaționale în acest domeniu,

realizând că mecanismele instituite pentru punerea în executare a hotărârilor judecătorești străine în ceea ce privește relațiile personale privind copiii au mai multe șanse de a da rezultate satisfăcătoare atunci când principiile pe care se întemeiază aceste hotărâri străine sunt similare principiilor în vigoare în statul care le pune în executare,

recunoscând necesitatea, atunci când copiii și părinții sau celelalte persoane având legături de familie cu copiii trăiesc în state diferite, de a încuraja autoritățile judiciare să permită mai des vizitele transfrontaliere și de a crește astfel încrederea tuturor celor interesați în faptul că acei copii vor fi înapoiți la terminarea acestor vizite,

constatând că măsurile de ocrotire eficiente și garanțiile suplimentare sunt mai potrivite pentru a asigura înapoierea copiilor, în special la terminarea vizitelor transfrontaliere,

constatând că este necesar un instrument internațional suplimentar pentru a furniza soluții, mai ales în materie de relații personale transfrontaliere privind copiii,

în dorința de a stabili o cooperare între toate autoritățile centrale și toate celelalte organe competente, pentru a promova și a ameliora relațiile personale dintre copii și părinții lor, precum și cu celelalte persoane care au legături de familie cu acești copii și, în special, pentru a promova cooperarea judiciară în cauzele privind relațiile personale transfrontaliere,

au convenit următoarele:

CAPITOLUL I Scopul Convenției și definiții

ARTICOLUL 1 Scopul Convenției

Prezenta convenție are ca scop:

- a)** să stabilească principiile generale care trebuie să se aplice hotărârilor privind relațiile personale;
- b)** să stabilească măsurile asigurătorii și garanțiile adecvate pentru a asigura exercitarea normală a relațiilor personale și înapoierea imediată a copiilor la terminarea perioadei de vizită;
- c)** să instaureze o cooperare între autoritățile centrale, autoritățile judiciare și alte organisme în scopul de a promova și a ameliora relațiile personale dintre copii și părinții lor, precum și cu celelalte persoane care au legături de familie cu ei.

ARTICOLUL 2 Definiții

În sensul prezentei convenții, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a)** relații personale:
  - (i)** șederea copilului, limitată în timp, la o persoană menționată la art. 4 sau 5, cu care copilul nu locuiește de obicei, sau întâlnirea dintre copil și acea persoană;
  - (ii)** orice forme de comunicare între copil și acea persoană;
  - (iii)** furnizarea oricăror informații cu privire la copil către acea persoană sau invers;
- b)** hotărâre privind relațiile personale - o hotărâre a unei autorități judiciare privind relațiile personale, inclusiv o învoială privind relațiile personale, care a fost confirmată de o autoritate judiciară competentă sau care îmbracă forma unui act autentic înregistrat și executoriu;
- c)** copil - o persoană care are vârsta mai mică de 18 ani, cu privire la care o hotărâre referitoare la relațiile personale poate fi pronunțată sau executată într-un stat parte;
- d)** legături de familie - relații strănse, precum cele existente între un copil și bunicii săi sau frații și surorile sale, care decurg de drept sau dintr-o relație de familie de fapt;
- e)** autoritate judiciară - o instanță judecătorească sau o autoritate administrativă care are competențe echivalente.

CAPITOLUL II Principii generale aplicabile hotărârilor privind relațiile personale

ARTICOLUL 3 Aplicarea principiilor

Statele părți adoptă măsuri legislative și alte măsuri care se vădesc necesare pentru a se asigura că principiile conținute în acest capitol sunt aplicate de către autoritățile judiciare, atunci când pronunță, modifică, suspendă sau revocă hotărâri privind relațiile personale.

ARTICOLUL 4 Relații personale între un copil și părinții săi

- 1.** Copilul și părinții săi au dreptul de a obține și de a întreține relații personale constante.

2. Aceste relații personale nu pot fi restrânse sau excluse decât atunci când acest lucru este necesar în interesul superior al copilului.

3. Atunci când nu este în interesul superior al copilului să întrețină relații personale nesupravegheate cu unul dintre cei 2 părinți ai săi, se ia în considerare posibilitatea de întreținere a unor relații personale sub supraveghere sau a altor forme de relații personale cu acest părinte.

ARTICOLUL 5

Relații personale între un copil și alte persoane decât părinții

1. Sub rezerva interesului superior al copilului, pot fi instituite relații personale între copil și alte persoane decât părinții săi, care au cu acesta legături de familie.

2. Statele părți sunt libere să extindă această dispoziție și la alte persoane decât cele menționate la alin. 1, iar acolo unde s-a făcut acest lucru statele părți pot decide în mod liber ce tip de relație personală se aplică, așa cum este definită la art. 2 lit. a).

ARTICOLUL 6

Dreptul copilului de a fi informat, consultat și de a-și exprima opinia

1. Un copil considerat conform dreptului intern că are suficient discernământ are dreptul, exceptând cazul în care ar fi în mod evident contrar interesului său superior:

- să primească orice informație relevantă;
- să fie consultat;
- să își exprime opinia.

2. Opiniilor și dorințelor, precum și sentimentelor constatate trebuie să li se acorde atenția cuvenită.

ARTICOLUL 7

Soluționarea litigiilor în materia relațiilor personale

Atunci când sunt soluționate litigiile în materie de relații personale, autoritățile judiciare iau toate măsurile adecvate:

a) pentru a se asigura că cei 2 părinți sunt informați despre importanța pe care o au pentru copil și pentru fiecare dintre ei stabilirea și întreținerea de relații personale regulate cu copiii lor;

b) pentru a-i încuraja pe părinți și pe celelalte persoane care au legături de familie cu copilul să ajungă la învoielile pe cale amiabilă în ceea ce privește relațiile personale cu acesta, în special prin recurgerea la medierea familială și la alte metode de soluționare a conflictelor;

c) înainte de a lua o hotărâre, să se asigure că dispun de informații suficiente, în special din partea titularilor răspunderii părintești, pentru a decide în interesul superior al copilului și, atunci când este cazul, să obțină informații suplimentare de la alte organisme sau persoane relevante.

ARTICOLUL 8

Învoieli cu privire la relațiile personale

1. Statele părți încurajează părinții și celelalte persoane care au legături de familie cu copilul, prin mijloacele pe care le consideră potrivite, să respecte principiile enunțate în art. 4-7, atunci când încheie sau modifică o învoială cu privire la relațiile personale cu un copil. Aceste învoieli ar trebui să fie încheiate, de preferință, în scris.

2. La cerere, autoritățile judiciare, cu excepția existenței unei dispoziții contrare în dreptul intern, încuviințează o învoială cu privire la relațiile personale cu un copil, cu condiția ca această învoială să nu contravină interesului superior al copilului.

ARTICOLUL 9

Punerea în executare a hotărârilor privind relațiile personale

Statele părți iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că hotărârile privind relațiile personale sunt puse în executare.

ARTICOLUL 10

Măsuri asigurătorii și garanții ce trebuie luate cu privire la relațiile personale

1. Fiecare stat parte prevede și promovează folosirea de măsuri asigurătorii și de garanții. El comunică secretarului general al Consiliului Europei, prin intermediul autorităților sale centrale, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a Convenției pentru acest stat parte, cel puțin 3 categorii de măsuri asigurătorii și garanții existente în dreptul său intern, în plus față de măsurile asigurătorii și de garanțiile prevăzute la art. 4 alin. 3 și la art. 14 alin. 1 lit. b) din Convenție. Schimbările privind măsurile asigurătorii și garanțiile existente se comunică cât mai curând posibil.

2. Atunci când circumstanțele cazului o cer, autoritățile judiciare pot oricând să subordoneze o hotărâre privind relațiile personale unor măsuri asigurătorii și unor garanții, în scopul de a asigura atât punerea în executare a hotărârii, cât și înapoierea copilului la locul în care el locuiește în mod obișnuit, la terminarea perioadei de vizită, ori împiedicarea unei deplasări ilicite a acestuia.

a) Măsurile asigurătorii și garanțiile pentru asigurarea punerii în executare a hotărârii pot include în special:

- supravegherea relațiilor personale;
- obligația pentru o persoană de a suporta cheltuielile de transport și de cazare pentru copil și, dacă se impune, pentru oricare altă persoană care îl însoțește;
- depunerea unei garanții de către persoana la care copilul locuiește în mod obișnuit, în scopul de a se asigura faptul că persoana care solicită relațiile personale nu este împiedicată să aibă astfel de relații;
- o amendă impusă persoanei cu care copilul locuiește de obicei, în cazul în care această persoană ar refuza să se conformeze hotărârii privind relațiile personale.

b) Măsurile asigurătorii și garanțiile care au drept scop să asigure înapoierea copilului sau să prevină o deplasare ilicită a acestuia pot cuprinde în special:

- depunerea pașaportului sau a unui alt act de identitate și, dacă este necesar, prezentarea unui document din care să rezulte că persoana care solicită relații personale a notificat această depunere, pe durata vizitei, autorității consulare competente;
- garanții financiare;
- garanții reale asupra bunurilor;
- angajamente sau obligații acceptate față de instanțe;

- obligația, pentru persoana care întreține relații personale cu copilul, să se prezinte periodic cu copilul în fața unui organ competent, de exemplu, serviciul pentru protecția tinerilor sau un post de poliție din raza locului unde relațiile personale se exercită;

- obligația, pentru persoana care solicită relații personale, de a prezenta un document care este emis de statul în care relațiile trebuie să se exercite, care să ateste recunoașterea și caracterul executoriu al unei hotărâri privind încredințarea sau relațiile personale ori ambele, înainte de pronunțarea hotărârii solicitate sau înainte de exercitarea relațiilor;

- impunerea unor condiții în raport cu locul în care relațiile personale urmează să se exercite și, dacă este necesar, înregistrarea, într-un sistem de informații național sau transfrontalier, a unei interdicții care împiedică copilul să părăsească statul în care relațiile personale trebuie să aibă loc.

3. Orice astfel de măsuri asigurătorii și garanții sunt exprimate în formă scrisă sau sunt probate printr-un înscris și fac parte din hotărârea privind relațiile personale ori din învoiala încuviințată.

4. Dacă măsurile asigurătorii sau garanțiile urmează să fie puse în aplicare într-un alt stat parte, autoritatea judiciară dispune de preferință acele măsuri asigurătorii și acele garanții susceptibile să fie executate în acel stat parte.

CAPITOLUL III

Măsuri pentru promovarea și îmbunătățirea relațiilor personale transfrontaliere

ARTICOLUL 11

Autoritățile centrale

1. Fiecare stat parte desemnează o autoritate centrală care să exercite funcțiile prevăzute de prezenta convenție, în cazul relațiilor personale transfrontaliere.

2. Statele federale, un stat în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept sau statele care au unități teritoriale autonome sunt libere să desemneze mai mult de o autoritate centrală și să precizeze competența teritorială sau personală a acestora. Acolo unde un stat a desemnat mai mult de o autoritate centrală, acesta specifică autoritatea centrală căreia îi poate fi adresată orice comunicare în vederea transmiterii către autoritatea centrală competentă din cadrul acestui stat.

3. Orice desemnare efectuată conform prezentului articol se notifică secretarului general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 12

Obligațiile autorităților centrale

Autoritățile centrale din statele părți:

a) cooperează între ele și promovează cooperarea între autoritățile lor competente, inclusiv autoritățile judiciare, pentru îndeplinirea obiectivelor Convenției. Ele acționează cu toată diligența necesară;

b) în vederea facilitării punerii în aplicare a prezentei Convenții, comunică reciproc, la cerere, informații în legătură cu legislația lor internă privind răspunderea părintească, inclusiv privind relațiile personale, precum și orice altă informație mai detaliată în legătură cu măsurile asigurătorii și cu garanțiile, altele decât cele prevăzute deja, conform art. 10 alin. 1, și serviciile lor disponibile (inclusiv servicii juridice, finanțate de sectorul public sau într-un alt mod), precum și eventualele schimbări intervenite în legislația și în serviciile în materie;

- c) iau toate măsurile adecvate pentru a descoperi locul în care se află copilul;
- d) asigură transmiterea de cereri de informații emanând de la autoritățile competente și privind aspecte de drept sau de fapt în legătură cu procedurile aflate în curs;
- e) se informează reciproc în legătură cu dificultățile care pot să apară cu ocazia aplicării Convenției și fac tot posibilul în vederea înlăturării obstacolelor în aplicarea acesteia.

ARTICOLUL 13

Cooperarea internațională

1. Acționând în cadrul competențelor lor respective, autoritățile judiciare, autoritățile centrale, serviciile sociale și alte organe ale statelor părți interesate cooperează în procedurile privind relațiile personale transfrontaliere.

2. În special autoritățile centrale trebuie să sprijine autoritățile judiciare din statele părți să comunice reciproc și să obțină informațiile și sprijinul necesar pentru a le permite să ducă la îndeplinire scopurile prezentei convenții.

3. În prezența unui caz transfrontalier, autoritățile centrale asistă copiii, părinții și alte persoane care întrețin legături de familie cu copilul, în special, în vederea inițierii unor proceduri privind relațiile personale transfrontaliere.

ARTICOLUL 14

Recunoașterea și executarea hotărârilor privind relațiile personale transfrontaliere

1. Statele părți trebuie să prevadă, dacă este cazul, în conformitate cu tratatele internaționale relevante:

a) un sistem de recunoaștere și de executare a hotărârilor pronunțate în alte state părți privind relațiile personale și dreptul de încredințare;

b) o procedură prin care hotărârile referitoare la relațiile personale și la dreptul de încredințare pronunțate într-un alt stat parte pot fi recunoscute și declarate executorii înainte de exercitarea relațiilor personale în statul solicitat.

2. Dacă un stat parte subordonează recunoașterea și/sau executarea unei hotărâri străine de existența unui tratat sau a reciprocității, se va putea considera prezenta convenție ca temei juridic pentru recunoașterea și/sau executarea unei hotărâri străine privind relațiile personale.

ARTICOLUL 15

Modalitățile de punere în executare a hotărârilor privind relațiile personale transfrontaliere

Autoritatea judiciară a statului parte în care trebuie să fie pusă în executare o hotărâre pronunțată într-un alt stat parte în legătură cu relațiile personale transfrontaliere poate, atunci când recunoaște sau declară executorie o astfel de hotărâre ori într-un stadiu ulterior, să stabilească sau să adapteze modalitățile de punere în executare a acesteia, precum și măsurile asigurătorii și garanțiile aferente acestei hotărâri, dacă acest lucru este necesar pentru facilitarea exercitării acestor relații, sub rezerva ca elementele esențiale ale hotărârii să fie respectate și ținând cont, în special, de orice schimbare a împrejurărilor și a învoielilor făcute de cei interesați. În niciun caz hotărârea nu poate face obiectul unui examen de fond.

ARTICOLUL 16

Înapoierea unui copil

1. Atunci când la sfârșitul unei perioade de relații personale transfrontaliere întemeiate pe o hotărâre privind relațiile personale înapoierea copilului nu s-a efectuat, autoritățile competente trebuie să asigure, la cerere, înapoierea imediată a acestuia, aplicând dacă este cazul dispozițiile incidente ale instrumentelor internaționale, dispozițiile de drept național și, dacă este potrivit, să pună în aplicare măsurile asigurătorii și garanțiile prevăzute eventual de hotărârea privind relațiile personale.

2. O hotărâre privind înapoierea copilului va fi pronunțată, în măsura în care este posibil, în termen de 6 săptămâni de la data cererii privind înapoierea acestuia.

ARTICOLUL 17

Cheltuieli

Cu excepția cheltuielilor de repatriere, fiecare stat parte se angajează să nu pretindă solicitantului nicio plată pentru orice măsură luată în numele său în virtutea prezentei convenții de către autoritatea centrală a acestui stat.

ARTICOLUL 18

Cerințe privitoare la limbă

1. Sub rezerva acordurilor speciale încheiate între autoritățile centrale implicate:

a) comunicările adresate autorității centrale a statului solicitat sunt redactate în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori sunt însoțite de o traducere în această limbă;

b) autoritatea centrală a statului solicitat trebuie totuși să accepte comunicările redactate în limba franceză sau în limba engleză ori însoțite de o traducere în una dintre aceste limbi.

2. Comunicările care provin de la autoritatea centrală a statului solicitat, inclusiv rezultatele anchetelor efectuate, pot fi redactate în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori în limba franceză sau în limba engleză.

3. Totuși, un stat parte poate, prin declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să se opună utilizării fie a limbii franceze, fie a limbii engleze, conform alin. 1 și 2, în orice cerere, comunicare sau alt document adresată/adresat autorităților sale centrale.

CAPITOLUL IV

Relația cu alte instrumente

ARTICOLUL 19

Relațiile cu Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materia de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor

Alin. 2 și 3 ale art. 11 din Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, din 20 mai 1980 (STE no. 105), nu se aplică relațiilor dintre statele părți care sunt de asemenea state părți ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 20

Relațiile cu alte instrumente

1. Prezenta convenție nu afectează celelalte instrumente internaționale la care statele părți ale Convenției sunt părți sau vor deveni părți și care conțin dispoziții privind domeniile reglementate de prezenta convenție. În special, prezenta convenție nu aduce atingere aplicării următoarelor instrumente juridice:

a) Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în domeniul protecției minorilor;

b) Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materia de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, din 20 mai 1980, sub rezerva dispozițiilor art. 19;

c) Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii;

d) Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor.

2. Nicio dispoziție a prezentei convenții nu poate să împiedice părțile să încheie acorduri internaționale care să completeze sau să dezvolte dispozițiile Convenției sau care să extindă câmpul de aplicare al acestora.

3. În relațiile lor reciproce, statele părți care sunt membre ale Comunității Europene aplică regulile Comunității Europene și, prin urmare, nu aplică regulile care decurg din prezenta convenție decât în măsura în care nu există nicio regulă comunitară care reglementează materia în cauză.

CAPITOLUL V

Amendamente la Convenție

ARTICOLUL 21

Amendamente

1. Orice amendament la prezenta convenție propus de o parte se comunică secretarului general al Consiliului Europei și se transmite de către acesta din urmă statelor membre ale Consiliului Europei sau oricărui alt stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene sau oricărui stat invitat să semneze prezenta convenție conform dispozițiilor art. 22, precum și oricărui stat care a fost invitat să adere la prezenta convenție conform dispozițiilor art. 23.

2. Orice amendament propus de o parte se comunică Comitetului European de Cooperare Juridică (CDCJ), care transmite Comitetului de Miniștri opinia sa cu privire la amendamentul propus.

3. Comitetul de Miniștri examinează amendamentul propus, iar opinia sa cu privire la acesta se transmite către CDCJ, urmând ca după consultarea părților Convenției care nu sunt membre ale Consiliului Europei să poată adopta acest amendament.

4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri conform alin. 3 va fi comunicat părților, în vederea acceptării sale.

5. Orice amendament adoptat conform paragrafului 3 va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data la care toate părțile îl vor fi informat pe secretarul general al Consiliului Europei cu privire la acceptul lor.

CAPITOLUL VI

Clauze finale

ARTICOLUL 22

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea sa, precum și Comunității Europene.

2. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 3 state, dintre care cel puțin două state membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform dispozițiilor alin. 2.

4. În raport de un stat menționat la alin. 1 sau de Comunitatea Europeană, care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legat prin Convenție, aceasta va intra în vigoare la expirarea unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 23

Aderarea la Convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate, după consultarea părților, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea Convenției, să adere la prezenta convenție printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la art. 20(d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea de voturi a reprezentanților statelor contractante care au dreptul de a face parte din Comitetul de Miniștri.

2. Pentru orice stat care aderă, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 24

Aplicarea teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice care vor fi teritoriile asupra cărora se va aplica prezenta convenție.

2. Orice stat poate, în orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții asupra oricărui alt

teritoriu specificat în această declarație și pentru ale cărui relații internaționale este răspunzător sau în numele căruia este autorizat să-și asume angajamente. Convenția va intra în vigoare pentru acest teritoriu în prima zi din luna următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două alineate precedente va putea, cu privire la orice teritoriu specificat în această declarație, să fie retrasă prin notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Această retragere va intra în vigoare în prima zi din luna următoare expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 25

Rezerve

Nu se admite nicio rezervă la dispozițiile prezentei convenții.

ARTICOLUL 26

Denunțare

1. Orice parte poate oricând să denunțe prezenta convenție trimițând o notificare secretarului general al Consiliului Europei.

2. Această denunțare va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 27

Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat care a fost invitat să semneze prezenta convenție conform art. 22 și oricărui stat invitat să adere la Convenție conform art. 23:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții, conform art. 22 și 23;
- d) orice amendament adoptat conform art. 21, precum și data intrării în vigoare a numitului amendament;
- e) orice declarație formulată în virtutea dispozițiilor art. 18;
- f) orice denunțare făcută potrivit dispozițiilor art. 26;
- g) orice alt act, orice altă notificare sau comunicare, în special în conformitate cu art. 10 și 11 din prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, legal împuterniciți, am semnat prezenta convenție.

Întocmită la Strasbourg la 15 mai 2003, în limbile franceză și engleză, cele două texte având valoare egală, într-un singur exemplar, care va fi depus în Arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica o copie certificată conformă fiecăruia din statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție.